

Co srdce pojí, moře nerozdvojí: Čeští krajané v USA 1848-1918 / 10. 4. - 30. 9. 2025

9.4.2025 - | Vojenský historický ústav Praha

Výstava „Co srdce pojí, moře nerozdvojí: Čeští krajané v USA 1848-1918“ v sobě kombinuje sbírky Náprstkova muzea asijských, afrických a amerických kultur (Národní muzeum), jehož sbírky pokrývají i krajanské komunity ve Spojených státech, a tematicky blízké sbírky Vojenského historického ústavu Praha.

Seznamuje návštěvníky s příběhy Čechů, kteří do Nového světa odcházeli zvláště po roce 1848, a ukazuje jejich zkušenost - podobnou s mnoha dalšími občany Rakouska-Uherska, ale také se zkušenostmi Irů, Italů nebo Němců. V 19. a na počátku 20. století se uskutečnily tři velké migrační vlny z Evropy do Spojených států.

Cesta za lepším životem

Hlavní tematické celky výstavy se zaměřují na důvody emigrace - zejména ekonomickou, sociální, politickou nebo náboženskou situaci, na každodenní život krajanů v novém světě, jejich pracovní uplatnění, spolkovou činnost, vztahy s domovinou a roli, kterou sehráli při vzniku samostatného Československa v roce 1918. Návštěvníci se seznámí s příběhy jednotlivců i celých rodin, které se usazovaly především v oblastech, jako byly Chicago (to po Praze a Vídni bývalo třetím největším „českým“ městem), Texas či Nebraska.

Emigrace z českých zemí do Spojených států začala nabírat na intenzitě po roce 1848. Ekonomické potíže, politické represe a touha po svobodě přivedly tisíce lidí do nového světa. První osadníci se často věnovali zemědělství, postupem času se však uplatňovali i v průmyslu, obchodu či školství. Výstava přibližuje jejich každodennost prostřednictvím dobových fotografií, dokumentů i osobních příběhů.

Češi v Americe a vznik Československa

Silnou roli sehráli čeští krajané v USA. Stejně jako jiné skupiny imigrantů, čeští krajané se v uniformě armády Spojených států účastnili řady konfliktů. Služba v armádě totiž umožňovala nejen získat občanství, ale byla také způsobem, jak zlepšit svoje společenské postavení. Byli rovněž nepostradatelnou součástí snah o vznik samostatného Československa, ať už diplomatickou podporou, či materiální pomocí. Během první světové války podporovali odbojové aktivity a podíleli se na formování československé zahraniční politiky. Klíčovou roli v tomto úsilí sehrál například Tomáš Garrigue Masaryk, který v roce 1918 podnikl cestu do Spojených států a získal podporu tamní komunity.

Výstava "Co srdce pojí, moře nerozdvojí" přináší nejen historická fakta, ale i osobní rovinu vyprávění. Expozice vychází z bohatého archivního materiálu, včetně korespondence, kronik a tiskovin krajanských spolků. Výstava bude otevřena až do 30. září.

<https://www.vhu.cz/co-srdce-poji-more-nerozdvoji-cesti-krajane-v-usa-1848-1918-10-4-30-9-2025>